

Innst. 268 L

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 69 L (2015–2016)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i a-opplysningsloven og folketrygdloven m.fl. (utvidelse av arbeids- og velferdsetatens tilgang til opplysninger i a-ordningen)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag til endringer i a-opplysningsloven, folketrygdloven og enkelte andre lover. Forslagene innebærer en utvidelse av arbeids- og velferdsetatens tilgang til opplysninger i a-ordningen.

Lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. (a-opplysningsloven) etablerte en ny felles ordning for arbeidsgivers innrapportering av ansettelsesforhold og inntektsopplysninger til Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten og Statistisk sentralbyrå (a-ordningen). Loven trådte i kraft 1. januar 2015. Formålet med ordningen er i første rekke å forenkle arbeidsgivers rapportering av ansettelsesforhold og inntektsopplysninger ved at man unngår dobbelrapportering til flere etater. Ordningen medvirker også til økt effektivitet og bedre oppgaveløsning i etatene, samt bedre tjenester fra det offentlige.

Arbeids- og velferdsetaten har i dag tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med forvaltning og beregning av ytelser, og forvaltning av arbeidstakerregisteret etter folketrygdlovgivningen, jf. a-opplysningsloven § 8 første ledd. Tilgangen er begrenset til opplysninger som organet har hjemmel i lov til å innhente. A-ordningen som sådan innebærer dermed ingen utvidet tilgang til opplysninger.

Det foreslås i proposisjonen at etatens tilgang til opplysninger i a-ordningen skal gjelde i forbindelse med forvaltning av alle de lovfestede stønadsordningene som sorterer under Arbeids- og velferdsetaten, det vil si barnetrygd, kontantstøtte, supplerende stønad, bidragsforskott, lønnsgarantiordningen og avtalefestet pensjon, i tillegg til folketrygden. Det foreslås videre at det skal gis tilgang til opplysninger i forbindelse med fastsettelse og innkreving av underholdsbidrag etter barneloven, oppfostringsbidrag etter barnevernloven og ektefellebidrag etter ekteskapsloven. Det foreslås dessuten at Arbeids- og velferdsetaten skal ha tilgang til opplysninger i registeret i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk.

Tilgang til opplysninger i forbindelse med forvaltning av avtalefestet pensjon krever at loven om avtalefestet pensjon for medlemmer i Statens pensjonskasse og AFP-tilskottsloven suppleres med en bestemmelse om opplysningsplikt for arbeidsgivere om arbeidsforhold og inntekt. For å sikre tilgang til opplysninger ved fastsetting av ektefellebidrag foreslås en tilsvarende tilføyelse i ekteskapsloven.

Ved utvikling av nye elektroniske løsninger vil Arbeids- og velferdsetaten på sikt kunne tilby en «simulering» av en mulig fremtidig ytelse som brukere som er innlogget på www.nav.no, kan tilbys. Slik simulering/beregning bør derfor kunne tilbys ved bruk av de inntektsopplysningene som arbeidsgiver allerede har rapportert inn til a-ordningen. Det foreslås derfor at folketrygdloven § 21-4 om innhenting av opplysninger fra blant andre arbeidsgivere, suppleres med en bestemmelse om at det skal kunne innhentes opplysninger for å kontrollere om vilkårene for en ytelse vil kunne være oppfylt.

Det foreslås endelig at folketrygdloven § 25-10 som hjemler forskrift om at arbeidsgivere ukrevet skal gi opplysninger om arbeids- og inntektsforhold

etter folketrygdloven § 21-4, utbygges med en bestemmelse om at det samme skal gjelde for opplysninger arbeidsgivere er pålagt å gi etter de øvrige lovene som Arbeids- og velferdsetaten administrerer.

Arbeids- og velferdsetaten har ved behandlingen av de innsamlede opplysningene fra a-ordningen taushetsplikt etter de strenge taushetspliktsbestemmelsene i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7, eventuelt etter ligningsloven § 3-13 dersom etaten får tilgang til ligningsopplysninger.

Forslagene i proposisjonen her medfører ikke økt rapporteringsplikt for arbeidsgiverne.

I proposisjonens kapittel 2 er bakgrunnen for lovforslaget nærmere omtalt.

Forslaget har vært til høring med frist 2. desember 2015. De fleste instanser som har uttalt seg, er positive til at Arbeids- og velferdsetaten gis utvidet tilgang til opplysninger i a-ordningen.

Det vises til de ulike forslagene i proposisjonen der gjeldende rett, høringsforslagene, høringsinstansenes merknader, samt departementets vurderinger er nærmere redegjort for.

Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget er gjort greie for i proposisjonens kapittel 13. Det foreslås at endringsloven skal tre i kraft straks, det vil si så snart loven er sanksjonert.

1.2 Tilgang til opplysninger i a-ordningen ved innkreving av feilutbetalte ytelser og underholdsbidrag

1.2.1 Departementets forslag

Det foreslås at etatens tilgang til a-ordningen også skal omfatte innkrevingsoppgaver.

Da innkreving av underholdsbidrag faller utenfor formuleringen «forvaltning av ytelser etter folketrygdlovgivningen», krever forslaget at a-opplysningsloven § 8 første ledd suppleres med en bestemmelse om at Arbeids- og velferdsetatens innkrevingsentral skal gis tilgang til opplysninger fra a-ordningen «i forbindelse med innkreving av underholdsbidrag etter barneloven, barnevernloven og ekteskapsloven». Hjemmelen for å kreve inntektsopplysninger fra arbeidsgiver vil følge av bidragsinnkrevingsloven § 20, jf. a-opplysningsloven § 8 fjerde ledd som bestemmer at tilgangen er begrenset til opplysninger som organet har hjemmel i lov til å innhente.

Tilbakekreving av feilutbetalt ytelse etter folketrygdloven § 22-15 antas å være omfattet av begrepet «forvaltning av ytelse». Da gjeldende lov benytter formuleringen «forvaltning og beregning av ytelse», foreslås likevel at innkreving av feilutbetalt ytelse nevnes eksplisitt i lovteksten.

Det vises til proposisjonen kapittel 4.3 og 4.4 der det er nærmere gjort greie for Skattedirektoratets merknader når det gjelder formuleringen om at

Arbeids- og velferdsetaten skal kunne hente opplysninger om formuesforhold i a-ordningen. Dette var ikke intensjonen, da formuesforhold ikke omfattes av rapporteringsplikten.

1.3 Utvidet tilgang til opplysninger i forbindelse med forvaltning av lovfestede ordninger som helt eller delvis administreres av Arbeids- og velferdsetaten

1.3.1 Departementets forslag

Det foreslås at a-opplysningsloven § 8 første ledd endres slik at Arbeids- og velferdsetaten gis tilgang til opplysninger i forbindelse med forvaltning og beregning av ytelser etter folketrygdloven og andre lover hvor etaten er tillagt oppgaver, samt ved fastsetting av underholdsbidrag etter barneloven, oppfostningsbidrag etter barnevernloven og ektefellebidrag etter ekteskapsloven. Forslaget til lovendring sikrer også Arbeids- og velferdsetaten tilgang til opplysninger ved forvaltning av lønns garantiordningen, som dekker utestående lønnskrav mv. ved arbeidsgivers konkurs. Det vises til a-opplysningsloven § 8 første ledd første punktum i lovforslaget.

Det foreslås at § 8 første ledd suppleres med et nytt andre punktum som sikrer Arbeids- og velferdsetaten tilgang til opplysninger i a-ordningen i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk på de områdene etaten administrerer.

Det foreslås videre å gi Arbeids- og velferdsdirektoratet tilgang til data om kvalifiseringsstønad rapportert inn til a-ordningen av kommunen, jf. ligningsloven § 5-2, for å ivareta sin rolle som fagdirektorat på en bedre måte.

Det foreslås at a-opplysningsloven § 8 første ledd suppleres med et nytt tredje punktum hvoretter Arbeids- og velferdsdirektoratet skal ha tilgang til opplysninger i a-ordningen i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk om den kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven.

Tilgang til a-ordningen ved fastsetting av ektefellebidrag krever at ekteskapsloven utstyres med en bestemmelse som pålegger arbeidsgivere opplysningsplikt, jf. a-opplysningsloven § 8 fjerde ledd. Det foreslås derfor at det i ekteskapsloven § 83 inntas en bestemmelse som innebærer at arbeidsgivers opplysningsplikt etter barneloven § 70 siste ledd skal gjelde tilsvarende ved fastsettelse av bidraget.

For å sikre tilgang til opplysninger om arbeidsforhold og inntekt fra a-ordningen ved forvaltningen av avtalefestet pensjon, foreslås det at loven om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og AFP-tilskottsloven suppleres med en hjemmel som pålegger arbeidsgivere og tidligere arbeidsgivere å gi nødvendige opplysninger til Arbeids- og velferdsetaten.

Det ble i høringsnotatet foreslått å ta inn bestemmelser om innhenting av opplysninger i AFP-tilskottsloven § 17 som nytt tredje ledd. Da § 17 om avgjørelsesmyndighet mv. har bestemmelser som gjelder både gammel og ny AFP, foreslås det at bestemmelsen om innhenting av opplysninger tas inn som ny § 16 a i AFP-tilskottsloven kapittel 4 Overgangsordning – avtalefestet pensjon etter gamle regler.

Det foreslås videre at forslag til § 5 nytt andre ledd i lov om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse følges opp.

Tredje punktum i § 5 nytt andre ledd i loven om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og AFP-tilskottsloven § 16 a tredje punktum, foreslås endret slik at «Den som» erstattes med «De som».

Det foreslås også å supplere folketrygdloven § 21-4 første ledd med et nytt fjerde punktum slik at Arbeids- og velferdsetaten får en uttrykkelig hjemmel til å innhente opplysninger fra arbeidsgiver og tidligere arbeidsgiver i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk, jf. kravet i a-opplysningsloven § 8 fjerde ledd om at tilgang til a-ordningen er begrenset til å gjelde opplysninger som organet har hjemmel i lov til å innhente.

Det forutsettes at den foreslåtte utvidelse av tilgang til opplysninger i a-ordningen til utredning og statistikkformål også skal gjelde mht. til å utrede kvaliteten i Aa-registeret.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 21-4 første ledd nytt fjerde punktum.

Opplysningene om inntekt som innhentes er å regne som personopplysninger og skal behandles i tråd med reglene i personopplysningsloven. Opplysninger om inntekt er ikke sensitive personopplysninger, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8. Forslaget vil gi Arbeids- og velferdsetaten et rettslig grunnlag (behandlingsgrunnlag) til innhenting av personopplysninger til utredning- og statistikkformål. Det forutsettes at de registrertes personvern ivaretas på en slik måte at det ikke vil medføre uforholdsmessig ulemper for de personene det gjelder. Opplysningene vil for øvrig være underlagt taushetsplikt etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7.

1.4 Endringer i a-opplysningsloven § 3 om opplysningspliktens omfang

1.4.1 Departementets forslag

Det foreslås at a-opplysningsloven § 3 justeres med sikte på at opplysningsplikten til a-ordningen skal omfatte alle de lovfestede områdene som administreres av Arbeids- og velferdsetaten.

Det foreslås videre at henvisningen til folketrygdloven § 21-4 tas ut av a-opplysningsloven § 3, slik at rapporteringsplikten til a-ordningen på

Arbeids- og velferdsetatens område i sin helhet reguleres i folketrygdloven § 25-10, via en henvisning fra a-opplysningsloven § 3.

1.5 Supplering av folketrygdloven § 25-10 om arbeidsgivers opplysningsplikt

1.5.1 Departementets forslag

For å sikre oppdaterte opplysninger også ved forvaltningen av de øvrige ordningene som hører under Arbeids- og velferdsetaten og ved innkreving av underholdsbidrag, foreslås det at det hjemles en løpende rapporteringsplikt for opplysninger som arbeidsgivere er pålagt å gi med hjemmel i barnelova og barnevernloven i forbindelse med fastsetting av henholdsvis underholdsbidrag og oppfostringsbidrag, bidragsinnkrevingsloven ved innkreving av bidrag, og ved forvaltning og beregning av ytelser og innkreving av feilutbetalte ytelser etter de lovene hvor Arbeids- og velferdsetaten er tillagt oppgaver. Ved forslaget om å supplere lovene om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse, AFP-tilskottsloven og ekteskapsloven med en opplysningspliktbestemmelse for arbeidsgivere, vil disse områdene også omfattes av plikten til ukrevet å gi opplysninger.

Det er mest hensiktsmessig å samle hjemlene for løpende rapporteringsplikt på de aktuelle områdene i folketrygdloven § 25-10, hvor det foreslås tatt inn en henvisning til opplysningsplikten som vedkommende lov pålegger arbeidsgivere. På den måten unngår man å måtte supplere samtlige lover som administreres av Arbeids- og velferdsetaten med en hjemmel for løpende rapporteringsplikt.

Det foreslås at § 25-10 første ledd gis et nytt andre punktum hvor det etableres hjemmel for at departementet i forskrift kan bestemme at de opplysninger som arbeidsgivere er pålagt å gi med hjemmel i andre lover (enn folketrygdloven) hvor oppgaver er lagt til Arbeids- og velferdsetaten, skal gis ukrevet etter reglene i a-opplysningsloven.

1.6 Gebyr og tvangsmulkt

Det vises til proposisjonens kapittel 8 der det er detaljert redegjort for lovverket og forskriftene rundt tvangsmulkt og overtredelsesgebyr, jf. a-opplysningsloven § 10 og § 11.

Forslaget til endringer i a-opplysningsloven § 3 og folketrygdloven § 25-10 første ledd nytt andre punktum vil innebære at rapporteringen etter vedkommende opplysningspliktbestemmelse skal følge a-opplysningslovens regler om tid og sted for levering, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr.

Arbeids- og velferdsetaten skal kunne sanksjonere uriktige opplysninger om arbeidsforhold og inntekt, jf. folketrygdloven § 25-3 første ledd. For å unn-

gå at det ilegges sanksjon flere ganger for samme brudd på opplysningsplikten, er det ikke nødvendigvis slik at Innkrevingsentralen eller vedkommende enhet som behandler saker etter de stønadsordninger utenfor folketrygden som innlemmes i a-ordningen, bør tillegges myndighet til selv å ilegge sanksjoner. Det forutsettes at Arbeids- og velferdsdirektoratet organiserer dette på en mest mulig hensiktsmessig måte.

1.7 Veiledning ved bruk av simuleringsløsninger på www.nav.no

1.7.1 Departementets forslag

Det foreslås at folketrygdloven § 21-4 første ledd tilføyes en bestemmelse om at etaten skal ha rett til å innhente de opplysninger som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for en ytelse vil kunne være oppfylt.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 21-4 første ledd første punktum.

1.8 Personvern og taushetsplikt

Lovforslaget medfører at Arbeids- og velferdsetaten får en utvidet tilgang til personopplysninger fra a-ordningen. Det må sikres at personopplysningene som utleveres fra a-ordningen i medhold av de foreslåtte lovhjemlene, blir behandlet i henhold til personopplysningslovens krav, samt at brukerens rettigheter ivaretas. Opplysningene etaten innhenter fra a-ordningen i medhold av de foreslåtte lovhjemlene vil være underlagt Arbeids- og velferdsetatens taushetsplikt etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7. Hensynene til personvern og taushetsplikt er dermed godt ivaretatt i forslaget til lovendringer.

1.9 Klargjøring av ordlyden i bidragsinnkrevingsloven § 20

Det foreslås en lovendring som innebærer en klargjøring av ordlyden i bidragsinnkrevingsloven § 20 om opplysningsplikt for arbeidsgiver (og andre som utbetaler lønn eller ytelse) uavhengig av om det foreligger «trekkplikt» på arbeidsgivers hånd. En klargjøring av opplysningsplikten hindrer unødig usikkerhet og åpner for en smidig dialog om frivillig nedbetalingsavtale. Dette gir den beste løsning for alle parter. Endringen pålegger ikke arbeidsgiverne nye plikter sett i forhold til dagens praksis. Det vises til lovforslaget.

1.10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Rapporteringsordningen etter a-opplysningsloven vil ha konsekvenser for arbeidsgivere, for de berørte etatene og for de som mottar ytelser som skal innberettes. A-ordningen ventes å gi samfunnsøkonomisk gevinst i form av redusert belastning for

arbeidsgivere ved at myndighetenes informasjonskrav blir samkjørt i én felles ordning, økt effektivitet og bedre oppgaveløsning i etatene og bedre tjenester fra det offentlige. Ved etableringen av ordningen ble det anslått en årlig innsparing for arbeidsgiverne på om lag 600 mill. kroner. En utvidelse av Arbeids- og velferdsetatens tilgang til å omfatte samtlige ordninger som etatens administrerer, vil gi ytterligere noe tidsbesparelse for arbeidsgiverne.

På arbeids- og velferdsområdet ble det lagt til grunn at gevinstene ved a-ordningen særlig vil bedre kvalitet på arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret og inntektsopplysningene som danner grunnlaget for fastsetting og kontroll av ytelser. Disse gevinstene ble ikke tallfestet. Den foreslåtte utvidelsen av etatens tilgang vil gi ytterligere effektiviseringsgevinst.

Tilgang til opplysninger om inntekt til utredningsformål vil gi Arbeids- og velferdsetaten et bedre datagrunnlag for å kunne beregne økonomiske konsekvenser av forslag til regelendringer.

Data om arbeidsforhold fra arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret er en svært sentral statistikkilde for Arbeids- og velferdsetaten. For å få tilstrekkelig datakvalitet og kunne identifisere reelle arbeidsforhold er det nødvendig å vaske dataene mot innrapporterte opplysninger om inntekt. Dette vil lettere kunne oppnås ved at etaten gis tilgang til inntektsopplysninger fra a-ordningen til statistikkformål.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Dag Terje Andersen, Fredric Holen Bjørdal, Lise Christoffersen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Stefan Heggelund, lederen Arve Kambe, Bente Stein Mathisen og Bengt Morten Wenstøb, fra Fremskrittspartiet, Lene Langemyr og Erlend Wiborg, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, viser til Prop. 69 L (2015–2016). A-ordningens formål er å forenkle arbeidsgivers innrapportering av ansettelsesforhold og inntektsopplysninger. Samtidig bidrar den til økt effektivitet i etatene.

Regjeringen foreslår endringer i a-opplysningsloven slik at Arbeids- og velferdsetaten skal ha tilgang til opplysninger som omfatter alle de lovfestede ordningene etaten administrerer. Komiteen merker seg at forslaget innebærer tilgang til opplysninger i a-ordningen ved innkreving av feilutbetalte ytelser og underholdsbidrag, utvidet tilgang i forbindelse med forvaltning av lovfestede ordninger som helt eller delvis administreres av Arbeids- og velferdseta-

ten, endringer i a-opplysningsloven § 3 om opplysningspliktens omfang og suppleringsplikts omfang og folketrygdloven § 25-10 om arbeidsgivers opplysningsplikt.

Komiteen viser til at de fleste høringsinstansene er positive til forslaget. Blant annet skriver NTL Nav i sin høringsuttalelse, sitat:

«NTL Nav har ingen innvendinger mot de foreslåtte endringene og ser dette som nødvendige grep for å få gjennomført en bedre og mer eksakt saksbehandling i etaten.»

Komiteen forutsetter at nødvendige personvern hensyn er ivarettatt gjennom taushetspliktsbestemmelsene i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 og ligningsloven § 3-13.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, mener det er behov for endringer i regelverket slik at saksbehandlingen kan bli bedre, mer effektiv, i tillegg til at det kan føre til at det blir gjort færre feilutbetalinger. Forslaget vil også effektivisere arbeidet for arbeidsgiverne. Flertallet støtter derfor regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Stortingets behandling 12. juni 2012 av Prop. 112 L (2011–2012) Endringer i skatte-, avgifts- og tolllovgivinga, jf. Innst. 370 L (2011–2012), der forslag til lov om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold med mer (a-opplysningsloven) ble vedtatt mot stemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Disse medlemmer viser i den forbindelse til at regjeringen Stoltenberg II i 2011 lanserte et historisk mål om å redusere næringslivets kostnader knyttet til å etterleve lover og regler med 10 mrd. kroner innen utgangen av 2015. Om lag halvparten, 5 mrd. kroner, skulle oppnås i de resterende to år av stortingsperioden 2009–2013. Gjennomgang av status pr. 21. august 2013 viste at målet om 5 mrd. kroner var nådd. Det var gjennomført 35 tiltak og besluttet å gjennomføre ytterligere 22. A-opplysningsloven var ett av tiltakene. Disse medlemmer viser til at den nye a-opplysningsloven var anslått å medføre innsparinger på 600 mill. kroner for arbeidsgiverne etter planlagt iverksetting 1. januar 2015. Disse medlemmer viser til regjeringens forslag til justeringer i ordningen i Prop. 69 L (2015–2016) og gir sin tilslutning til disse. Disse medlemmer etterlyser imidlertid anslag på gevinsten av ytterligere forenklinger og ber regjeringen på egnet måte melde tilbake til Stortinget om effekten av de foreslåtte tiltakene.

Disse medlemmer viser til Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for bud-

sjettåret 2014 hvor det i kapittel 3.3 Svikt i arbeids- og velferdsetatens arbeid med å forebygge og avdekke svindel med sykepengene, står følgende:

«For å legge forholdene til rette for en mer effektiv innsats mot misbruk av velferdsordninger ga Stortinget våren 2013, gjennom endringer i folketrygdloven, arbeids- og velferdsetaten flere kontrollmuligheter. Det ble blant annet gitt hjemmel for elektronisk masseinnhenting av opplysninger fra flere registre. [Lov av 19. april 2013 nr. 14 om endringer i folketrygdloven (tiltak mot misbruk av velferdsordninger).] Riksrevisjonen konstaterer at to år etter lovvedtaket har departementet fortsatt ikke avklart om arbeids- og velferdsetaten har hjemmel til å masseinnhente informasjon om IP-adresser. Etaten har heller ikke kunnet ta i bruk muligheten til å masseinnhente data fra Utlendingsdirektoratet. Riksrevisjonen finner det kritikkverdig at departementets oppfølging av dette viktige området ikke synes å ha vært tilstrekkelig.»

Disse medlemmer merker seg at Arbeids- og velferdsetaten på det tidspunktet rapporten ble ferdigstilt, 21. oktober 2015, enda ikke hadde kunnet ta i bruk muligheten til å masseinnhente data fra Utlendingsdirektoratet. Disse medlemmer mener det er uheldig at Stortingets lovvedtak, hvor formålet med lovvedtaket var å rette en mer effektiv innsats mot misbruk av velferdsordninger, og hvor det var departementet som bad Stortinget om den nødvendige lovhjemmelen for å gjøre dette, likevel ikke medfører at hjemmelen blir tatt i bruk.

Disse medlemmer viser til at Arbeids- og velferdsetaten 29. september 2015 meldte at det aldri tidligere hadde blitt anmeldt mer trygdesvindel enn i 2015. Disse medlemmer mener det er svært viktig for den allmenne tillitten til våre velferdsordninger at misbruk av velferdsordninger motvirkes og i størst mulig grad hindres. Når trygdesvindel avdekkes, skal dette derfor medføre konsekvenser ved at urettmessige utbetalte penger tilbakekreves og grove forhold anmeldes. Disse medlemmer er kjent med at Arbeids- og velferdsetaten har samarbeidet med Utlendingsdirektoratet for å få til en teknisk løsning for utveksling av informasjon, men at fullføring av arbeidet ikke er blitt prioritert av noen av virksomhetene. Disse medlemmer er videre kjent med at daværende statsråd Robert Eriksson i sitt svarbrev til Riksrevisjon 8. september 2015 viste til at Arbeids- og velferdsetatens ressurser til tilpassing og utvikling av etatens IKT-systemer er begrenset, og at etaten derfor må foreta nøye prioriteringer av utviklingsprosjekter. Disse medlemmer har forståelse for dette, men mener samtidig at en teknisk løsning for utveksling av informasjon mellom Utlendingsdirektoratet og Arbeids- og velferdsetaten er viktig for å bedre effektiviteten i arbeidet med å motvirke og avdekke trygdesvindel. Disse medlemmer vil

understreke at det er opp til regjeringen å be Stortinget om ekstra midler til dette prosjektet dersom det er nødvendig for å sikre en raskere og sikrere fremdrift av dette arbeidet.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen påse at Arbeids- og velferdsetaten benytter mulighetene for mer effektivt arbeid mot trygdesvindler i tråd med endringene i folketrygdloven våren 2013.»

«Stortinget ber regjeringen orientere Stortinget fortløpende om fremdriften i arbeidet med å få på plass en teknisk løsning for utveksling av informasjon mellom Utlendingsdirektoratet og Arbeids- og velferdsetaten.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til Stortinget behandling av Prop. 112 L (2011–2012) Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga, jf. Innst. 370 L (2011–2012), for begrunnelse for tidligere stemmegivning, men påpeker at det i innstillingens avsnitt 9.2 klart fremkommer at partiene støttet arbeidet med en felles ordning for arbeidsgiveres innrapportering av tilsettings- og inntektsforhold. Flertallet er fornøyd med at regjeringens forslag til endringer i loven, som vil bidra til at offentlig forvaltning og arbeidsgivere kan få større effektivitetsgevinster av a-ordningen, får flertall.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen påse at Arbeids- og velferdsetaten benytter mulighetene for mer effektivt arbeid mot trygdesvindler i tråd med endringene i folketrygdloven våren 2013.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen orientere Stortinget fortløpende om fremdriften i arbeidet med å få på plass en teknisk løsning for utveksling av informasjon mellom Utlendingsdirektoratet og Arbeids- og velferdsetaten.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i a-opplysningsloven og folketrygdloven m.fl. (utvidelse av Arbeids- og velferdsetatens tilgang til opplysninger i a-ordningen)

I

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 83 nytt fjerde punktum lyde:

Arbeidsgivers opplysningsplikt etter barnelova § 70 sjuende ledd andre punktum gjelder tilsvarende.

Nåværende fjerde og femte punktum blir femte og nytt sjetten punktum.

II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 21-4 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer har rett til å innhente de opplysninger som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for en ytelse er oppfylt, *vil kunne være oppfylt* eller har vært oppfylt i tilbakelagte perioder, eller for å kontrollere utbetalinger etter en direkte oppgjørsordning.

§ 21-4 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten har også rett til å innhente opplysninger fra arbeidsgiver og tidligere arbeidsgiver i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk på de områdene etaten administrerer.

Nåværende første ledd fjerde punktum blir nytt femte punktum.

§ 25-10 første ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift bestemme at arbeidsgivere uoppfordret skal gi opplysninger som nevnt i § 21-4 etter reglene i a-opplysningsloven. *Det samme gjelder opplysninger som arbeidsgivere er pålagt å gi med hjemmel i andre lover hvor oppgaver er lagt til Arbeids- og velferdsetaten.*

III

I lov 29. april 2005 nr. 20 om innkreving av underholdsbidrag mv. skal § 20 lyde:

§ 20 *Opplysningsplikt for arbeidsgiver mv.*

Innkrevingsentralen kan kreve at arbeidsgiver eller andre som utbetaler lønn eller ytelse, gir opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold.

IV

I lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor, skal ny § 16 a lyde:

§ 16 a *Innhenting av opplysninger*

Arbeids- og velferdsetaten har rett til å innhente fra arbeidsgivere og tidligere arbeidsgivere de opplysninger om arbeidstakerens eller pensjonistens arbeids- og inntektsforhold som er nødvendige for å forvalte og beregne avtalefestet pensjon. Adgangen til å innhente opplysninger omfatter også opplysninger om nåværende og tidligere ektefelle, person som er likestilt med ektefelle etter folketrygdloven § 1-5, og person som arbeidstakeren eller pensjonisten har levd sammen med i 12 av de siste 18 månedene. De som blir pålagt å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjørelse og uten hinder av taushetsplikt.

V

I lov 25. juni 2010 nr. 28 om avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 5 nytt andre ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten har rett til å innhente fra arbeidsgivere og tidligere arbeidsgivere de opplysninger om arbeidstakerens eller pensjonistens arbeids- og inntektsforhold som er nødvendige for å forvalte og beregne avtalefestet pensjon. Adgangen til å innhente opplysninger omfatter også opplysnin-

ger om nåværende og tidligere ektefelle, person som er likestilt med ektefelle etter folketrygdloven § 1-5, og person som arbeidstakeren eller pensjonisten har levd sammen med i 12 av de siste 18 månedene. De som blir pålagt å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjørelse og uten hinder av taushetsplikt.

Nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

VI

I lov 22. juni 2012 nr. 43 om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m. gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd bokstav b skal lyde:

b. folketrygdloven §§ 24-2, 25-1 annet ledd og 25-10,

§ 8 første ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten skal ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med forvaltning av ytelser, beregning av ytelser og innkreving av feilutbetalte ytelser etter folketrygdloven og andre lover som etaten administrerer, forvaltning av arbeidstakerregisteret og fastsetting og innkreving av underholdsbidrag etter barnelova, oppfostringsbidrag etter barnevernloven og bidrag etter lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap. Etaten skal også ha tilgang til opplysningene i registeret i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk på de områdene etaten administrerer. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal ha tilgang til opplysninger i registeret i forbindelse med utredning og produksjon av statistikk om kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven.

VII

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 10. mai 2016

Arve Kambe

leder

Stefan Heggelund

ordfører

